

Szerkesztőségi Iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénsek és hír-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 80 kr.

Nyitányi cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla,**
FŐMUNKATÁRSÁK: **Hochschild Lajos** Gyergyóban.

Kiadó- és laptulajdonos: **Györgyjakab Márton.**
Molnár Ákos a központban.
Vitos Mózes Alcsikon.

KOSSUTH LAJOS.

(1802—1894.)

Elvégeztetett!

Az alaptalan rémhir, mely március 15-én oly végtelen lehangoltságba ejtette az egész országot, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség diadalmi ünnepe megnyilatkozó öröm a legsajgóbb fájdalommal változott: mely az ország legtöbb városában a nagy nap emlékeztére felékesített épületekről leszedette az öröm hirdető lobogókat, díszítéseket, hogy azokat a legmélyebb gyász jelvényeivel esreljék fel: a mely megszüntette a lelkesedés zaját, a vigalom hangjait, s helyébe ültette a kétségbeesés néma esendjét: a mitől félt, remegett mindenki: az e hó 20-án néhány másodperczel éjjeli 11 óra előtt bekövetkezett, a legmegdöbbentőbb valósággá változott: Kossuth Lajos nincs többé. A nagy szellem, mely hosszú évtizedeken keresztül szorta, hintette fényét, világosságát, melynek gazdagon felbuzogó forrásából milliók és milliók táplálkoznak, kiesinyek és nagyok egyaránt, itt hagyta a földet s a hontalanság és a honfiai gondok kínzó, égető tűzében minden földiestől teljesen megtisztulva, megtért oda, a honnan származott: a Mindenhatóhoz.

A most folyó nagy hét a magyar nemzetnek kétszeres nagy hetévé vált: két oltáron hoz most áldozatot a hazának min-

den hű és igaz fia; az egyikén, a vallássosságnak szent oltárán áldozik az emberiség Megváltójáért, a másikon, a hazaszeretnek magasztos oltárán áldozatot mutat be Kossuth Lajosért, a századokon keresztül sokat szenvedett magyar nemzetnek megváltójáért.

Mert hiszen ő is megváltó volt, a szó legszorosabb értelmében. Milliókat, meg milliókat oldott fel a szolgaság jármából, milliókat, meg milliókat: egy egész nemzetet vezérelt ki a szabadság éltető, üde levegőjére. Mindent a mivel most rendelkezünk, a szabadságot, melyet élvezünk, a haladást, melynek útján az európai művelt nemzetek sorába jutottunk, egész jelenünket, sőt jövőnket is az ő alapvető munkásságának köszönhetjük. Mindezeknek ő ásta meg a fundamentumát, ő faragta ki a szegletköveit, mert ha nem lett volna 1848, nem következett volna be 1867.

S mindezekért osztályrészül jutott hosszas évtizedek kínos szenvedése, eljutott ő is a Golgotára, és ki nemzetének szabad hazát szerzett, majdnem félszázadon keresztül ette a hontalanság keserű kenyerét.

Soha köny, mely ember koporsójára hullott, nemesebb forrásból nem eredt, jobban ki nem volt érdemelve, mint azon drága gyöngyök, melyek a magyar nemzet szeméből a Kossuth Lajos sírdombjára peregnék.

De jutalma is volt; jutalma volt egy népnek rajongó szeretete és imádásig

menő tisztelete, melylyel hozzá elszakíthatatlanul ragaszkodott s melylyel az ő nagy alakja előtt egészen a földig meghajlott. És jutalma volt, hogy ő is, mint Mózes a Horeb hegyéről, látta az ő népét belépni az ígért földre és látta, hogy azon nép, mely egy ezredév viharáival diadalmason megküzdött, harezra készen, felszerelve, nyílt tekintettel lépi át a második évezred küszöbét.

Kossuth Lajos meghalt, levette magáról a mi földi; drága tetemeit átadják az anyaföldnek, de emlékezte a magyar nép szívébe van zárva s a rajongó szeretet, melylyel földi életében iránta ragaszkodtunk, az az imádásig menő tisztelet, a melylyel iránta viseltettünk, fenn marad az időknek végéig, azt ki nem irthatja sem földi, sem égi hatalom.

És nagy szelleme, az itt marad közöttünk mindenha s miként földi életében jellemével, szorgalmával, munkásságával és kitartásával majdnem egy évszázadon keresztül példányképpül szolgált előttünk, ugy szelleme évezredek át fogja megvilágítani az utat, melyen haladnunk kell.

Nemzetünk prófétája, Kossuth apánk! földi részeid pihenjenek békében! Dicső szellemed pedig lakozzék itt közöttünk, lebegjen körül bennünket, legyen vezérünk, utmutatónk, vigasztalónk, gyámolunk mindenha, egész az időknek végéig. Ugy legyen!

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

KOSSUTH LAJOS.

— 1802—1894. —

Remeg a toll kezemben s nem akar végig gördülni a papíron, szemem mereven tapad a már leirt címre: **Kossuth Lajos,** meg arra a két évszámra: **1802—1894!**

Kezdet és vég, az utóbbiban, — mult, jelen és jövő, minden van abban a névben kifejezve, a mi csak magyar!

S most mindennek vége!

Az a minden magyart magában foglaló név — pusztán maradt — alakja megszűnt lenni s az a kezdet, az az 1802, bevégeztetett az 1894-el!

Mit mondok: bevégeztetett? Soha! Egy századot mutatnak ama számok, egy hatalmas századot a magyarnak, s világra szóló eseményeiket beleirták a század legnagyobb nevébe, e név tehát vég nélküli, örök s igaz, — alakja meghalt — de a név fentmaradt, s marad mindég. mig magyar él e hazában!

Könybe borult szemekkel nézek Turin felé, egy imaszerű sóhajban minden érzésem arra felé küldöm, oda... hol a szabadság szent apostola, az eszme örök nagy harczosa, a magyar dicsőség vezérszavilaga... a nagy hontalan alussza örök álmát.

Álmodozom, lelke a mély hazafiai fájdalom nagy oceánján törött árboczával tépett vitorláival révedez nyugtalanul. Keresem a biztos partot, avagy az életmentő szalmaszálát, melyen fájdalomaim tenger árából szabadulhassak! Nincs, nincs sehol! Reményeimnek szárnyát szegi az a hideg tavaszi fuvalom, mely onnan messziről... Turin felől jön, golya, fecske madár, szép tavasz hirnőki mért maradtatok ki? Mező dalosai, tavasz lantosai, bubos pacsirták mért oly szomorú dalotok most? Felhők, melyek délfelől jöttök, mért borult el arcotok s szemeitekből mért nem a tavaszi napsugár, s mért ömlik bus könyetek?

Igen! Érttem már... ti gyászba borultatok, e szent haza gyászát viselitek ti is, ti a természet nagy birodalmából valók hozzánk csatlakoztok, s velünk könyeztek, osztozni kívántok a magyarok nagy gyászában!

Igen, gyász borult reánk, nagy gyász, eltűnt előlünk a legnagyobb magyar testi alakja, el örökre! eltűnt, véget ért földi élete, őb, kegyetlen sors, — véget ért addig, mielőtt hivatása véget ért volna!

Oh sors, mily kegyetlen valál, hogy nem engedted megérnie eszméi teljes diadalát! Reánk pedig a szégyen pirját borítottad, mely vérző fájdalom okozta halvány arcunkat pirosra festi, mert nem karjaink közül ragadtad el jó atyánkat, nem az édes anyaföldről szállt el lelke az örök üdvösség honába!

S hogy szégyenünk teljes legyen s pirulva kelljen állani a haza legnagyobb fia ravatalánál, őb sors, miért engedéd ezt, hogy idegenben, hontalanul, kitagadottan végezze életét a legnagyobb magyar!?

Ti borus felhők, ha átléptek a hazát körítő bérceket, ti bus dallnokok, ha dalotok idegenbe száll, összel tova szálló madarak, hőmpölygő árjai a nagy Dunának, s csörgő patakok ne vigyétek világgá a magyar fájdalomával nagy szégyenét is, ne meséljétek el, hogy a magyar egyszer rut, hálátlan volt, mert kitagadta legnagyobb jöltevojét, hontalanul hagyta meghalni legnagyobb fiát, a ki pedig hazájának szentelte egész életét, szívének minden dobbanását, s agyának minden gondolatát.

Hallgassátok el ezt unokáink előtt, ne szünjék meg az unoka tisztelni őseit, s hazafiatlanságunk ne teremje meg átkos gyümölcsseit.

S most térdve magyar, borulj le mélyen, gyászt, igazi gyászt szivedbe, fel a gyászlobogókkal, hadd lengjenek Turin felé, — elköltözött honodból a Hontalan, kinek mindenét szabadságát köszöni a magyar!

S ha vezeklésed porjából tekinteted a jövőbe veted, ott... ott a messzeségben egy égő csillag ragyog, a legnagyobb magyar uevét viseli az, ő nem halt meg, élete egy eszmévé alakult át, s ez eszme világánál haladj, őb magyar, ez vezet az óhajtott czélhoz, melyet elérni óhajtott Kossuth Lajos.

Molnár Ákos.

Kossuth gyásza.

A gyászoló Csik-Szereda.

Folyó hó 21-én reggel 8 órakor jött a gyász híre Csik-Szeredába, hogy meghalt Kossuth Lajos.

Mindenkit megdöbbentett e hír; az emberek szájról-szájra adták, tudakozódtak, kétkedtek, de végre meggyőzött mindenkit a szomorú valóságról a városházára kitűzött fekete lobogó.

Gyászba áll a város, fekete lobogó van kitűzve a megyeházára, a törvényszékre, a kir. ügyészség épületére, a polgári leányiskola, az elemi népiskola, a gazdasági iskola épületeire, a m. kir. postahivatalon, azonkívül több magánházban, így Molnár József orsz. gyűlési képviselő házában, a „Csiki Lapok” kiadóhivatala és nyomdája épületén, a Nemzeti kávéházban, az ipartestületi elnök, Éltés Jakab nyug. tővsz. bír. a „Polgári Olvasókör”, Gözsy Árpád gyógyszerész, Gál József kereskedő, Nagy Sándor ügyvéd házában, a „Csillag” vendéglő, és Hutterné szállodájában, Friedman kávéházban, Szabó Miklós kereskedő házában, Gyárfás László törvényszéki elnök lakásán, Szentmiklósy Kálmán törvényszéki bír. lakásán, Mednyánszky Lajos mérnök lakásán, Jakab Ödön üzletén, Jakab József szabó lakásán, a csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság épületén, Szultán Lázár kereskedő házában, Csedő István polgármester házában, Holló András városi polgár házában, azonkívül többen tűzik ki még lapunk zártakor is a gyászlobogót.

Az egész városban mély gyászos csend uralkodik, sokan gyászruhát öltöttek, meglátszik a város külső képén is a mély hazafiai fájdalom érzete. Szerkesztőségünkbe tömegesen jönnek kérdőzködni, tudakozódní Kossuth temetése felül, még bizonyosat eddig nem mondhatunk.

Csikmege gyásza.

Csik-Szereda város polgármestere f. hó 23-án értekezletre hívta össze a városháza nagy tanács-termébe a város polgárait rang- és osztálykülönbség nélkül, hogy Kossuth Lajos nagy hazánkfia elhunytá fölötti legmélyebb részvételének kifejezést adandó Csik-Szereda városa, állapítsa meg az értekezlet a követendő módokat.

Óriási részvételt fejtett ki a város polgársága, s részt vett az értekezleten minden testület, hivatal s magánosok nagy számmal. Az értekezlet tagjai megválasztották Csedő István polgármestert elnöknek s dr. Csiky József ügyvédet jegyzőül.

Elnök egy megható, hazafias lendülettel tartott beszédben ismertette az értekezlet célját, hogy Csik-Szereda s vele együtt a vidék fejezze ki nyilvánosan is a mindnyájunkban érzett nagy fájdalmat Kossuth Lajos elhunytá felett. S erre nézve indítványozza, hogy tartassék gyásztiszteltet a helybeli r. kath. és református templomokban még pedig a kifejlendőkhez képest egy később meghatározandó napon; minthogy pedig Kossuth Lajos lutheránus vallású volt s ezért a helybeli r. kath. lelkész a requiem megtartását lehetetlennek mondotta, az értekezlet elfogadta elnök az indítványát, hogy az erdélyi püspökhöz azonnal sürgöny menesztessék az engedély megadásá végett. A sürgönyt, melynek szövegét alább közöljük, azonnal feladatta az értekezlet. Azután tudomásul vette az értekezlet Bitai Béla ref. lelkésznek készséges nyilatkozatát, a gyászszertartás megtartását illetőleg s kimondotta, hogy a majdan megállapítandó napra reggel 9 órakor gyülekező helyül a vármegyeház előtt tér fog szolgálni, hova a testületek, hivataok, köz- és magánintézetek, 1848-as honvédek, a helybeli honvédség tisztikara és legénysége, a csiksonlyói gimnázium és tanítóképezde ifjusága és tanári kara, magánosok helyből és vidékről a „Csiki Lapok” hasábjain — épen ezuttal meghívhatnak s gyászlobogók alatti megjelenésre fel szólíttatnak, innen a menet, ha a távirati engedély megérkezik, a város főutcáján át a helybeli r. kath. templomba vonul requiemre s onnan az előbbi uton a református templomba gyásztiszteltetleire.

Ezzel az egyházi szertartás bevégeződik s a menet a vármegyeház nagy termébe vonul, hol alkalmi gyászbeszéd tartatik Kossuth Lajos emlékezőt nagy alakja fölött, ezt megelőzőleg és utána pedig a somlyói gimnáziumi dalkört

kéri fel az értekezlet a Himnusz és egy gyászdal előadására.

Az értekezlet mindezen intézkedések és programponok keresztül vitelére egy szűkebbkörű végrehajtó-bizottságot választott saját kebeléből; megválasztattak elnöknek: Csedő István, bizottsági tagokul: dr. Bocskor Béla, Bartalis Ágoston, Molnár Ákos, dr. Csiky József, Gergely József, Gergely Andor, Gál József, Mednyánszky Lajos, Gözsy Árpád, Szabó Miklós, Mihály Ferencz, Szász Lajos, Balási Lajos, Benedek István, Hajnó Ignác, Pap Domokos, Duducz Károly, Dávid István, Éltés Jakab, Szepessy Elek és Lőrincz Ferencz.

Végül kimondta az értekezlet, hogy Kossuth Lajos családjához részvétiratot küld, melynek megszerkesztését a végrehajtó-bizottságra bizza.

Elhatározatott még, hogy az értekezlet átír a városkapitánysághoz, s felkéri azt, hogy míg a gyász tart, tiltsa el a kapitányság a közhelyekből a zenét.

Ezzel a nemes irányú értekezletet elnök beártnak mondotta ki. Mi pedig csak annyit teszünk hozzá, hogy mindnyájunk legmelegebb pártolásában részesítjük a nemzeti gyász külső megülését városunkban is elősegítő értekezlet tendenciáit.

Requiem Kossuth Lajosért.

Azon sürgöny, melyet a fenti értekezlet intézett az erdélyi püspökhöz, így hangzik: „Lőnhardt Ferencz erdélyi püspök ő exczelenciájának Gyulafehérvárott.

Csik-Szereda ugyszólván teljesen katolikus lakossága Kossuthért requiem megtartását óhajtja helybeli plebánia templomban. Kérjük lelkésznek táviratilag engedélyt adni, esetleg ezt felsőbb helyen kieszközölni.

„Kossuth gyászünnepélyt rendező bizottság.”

Válasz a kérelemre,
Lehetetlen kívánna k!

Lőnhardt.

8 napos gyász Csik-Szeredában.

A helybeli városkapitány Balási Lajos elrendelte Csik-Szeredában, hogy f. hó 20-tól kezdődőleg 8 napig nem szabad a közhelyeken, vendéglők és kocsimákban zenélni; tekintettel arra a gyászra, melybe a nemzetet Kossuth halála borította.

Apróságok Kossuth életéből.

Fagylalt és paczal.

Egy pesti megyegyűlésen marasztalták a nemes urak Széchenyit, — a ki hazafelé készült, — hogy még Nagy Pál akar neki felelni.

— Kossuthot meghallgattam, — viszonzá a gróf, — fagylalt után nem eszem paczalt.

Podmaniczky báró pitykés dolmányban.

Mikor 1874. október 17-én a pestmegyei választók, ünnepi körmenettel vonultak be a másnapi választásra. — Podmaniczky Frigyes, — Kossuth egyik főkortese, a váci választók élén vonult be lobogó ingujjal, pitykés dolmányban szürrel a vállán s árvalánytollas kalappal a fején.

A mint a pesti burgerek felismérték, ujjal mutattak reá, s vivátot kiáltottak neki — mondván: — A liperális páró ekészen olyan, mint mekfan lenni a Milfayt. Éljen a Kossuth!

Milfayt pedig Sobri Jóska rettegett cimborája volt.

A ló meg a német.

1848. szept. havában történt, midőn seregeink Schwechat alatt tanyáztak s Kossuth szinte oda ment.

Egyik reggelen, egy veterán Würtemberg huszár áll elébe s e szavakat intézi hozzá:

— Hoztam uram németet — s a huszár diadallal mutat a mellette lovagló, lefegyverzett vasas tisztre — kit az előrsön fogott el.

Kossuth elbeszélte magának az elfogás történetét s az előadás annyira megtetszett neki, hogy a fogolyért 10, a lováért pedig 100 pengő frtot ajándékozott.

A huszár megpödörvén hosszú, őszbevegyült bajuszát, álmélkodást mutató arczczal e szavakra fakadt:

— A ló megér ugyan 100 pengőt, de a német, isten ugye nem tized!

Kossuth császár.

Egy vén huszár a szabadságharcz után így dicsekedett:

— Nekem nem parancsol senki, mert én három császárt szolgáltam: Ferencz császárt, Ferdinánd császárt, meg Kossuth császárt.

Czigányprimás keserve.

A mi cigányaink mindig megmutatták, hogy együtt éreznek velünk. Hányszor büntették meg őket elzárással, hegedűik elkobzásával, botozással és egyéb kínzással, a Bach huszárok mikor egy-egy „sirva-vigadó” társaságnak huzták, hogy mit izent Kossuth Lajos! S ezentul már Kossuth is csak az ő hurjaikon keresztül fog hozzánk beszélni, mint a hogy Rákóczi. A Somossy-féle téli kertben épen javában folyt a mulatság, mikor Kossuth halálának híre oda megérkezett. Balogh Károly cigányprimás éppen egy tüzes csárdást huzott s Miklós a bögös már számítgatta magában, hogy mennyit fog hozni a tányérba ez a szívbe és zsebbe mászó nóta. Balogh Károly pedig fogott egy kést és egy vágással hegedűjének mind a négy hurját keresztül metszette s természetesen egy hangot se játszott többet.

A szerezsán plakátja.

1849. januárjában történt, midőn Windischgrätz volt az ur Pesten.

Az uri-utczai házak egyikéből kijön egy szerezsán, s nevetéséges göggel halad a Tigris vendéglő felé, a hol Jellasich volt szállva.

A szerezsánt egy sereg suszterinas követte, s pillanatról-pillanatra szaporodott körülötte a tömeg, mely leirhatatlan lelkesedéssel, szűnet nélkül éljenzte Jellasich harambasáját.

A szerezsán meg volt lepve s büszkén lenézte az őt éljenző tömeget s kevélyen járkált, mintha nyársat nyert volna.

Az éljenzés folyvást tartott.

A Tigris felé közeledvén, a szerezsán kollégái kirohantak, megnézni mi történik bajtársukkal? A mint a hátát meglátták, rögtön meg volt fejtve a talány és a közönség lelkesedése.

A szerezsán hátára egy plakát volt tűzve melyen e szavak állottak: „Éljen Kossuth!”

Kossuth Lajos halála.

Vitáztak: Kossuth az övök-e még? — S már magáénak vallá őt az ég.

Hazát nem mertek neki adni újra, — S az ég adott hont neki. Halleluja!

Oh nem tiétek, nem tiétek ő. — Az örök üdv honáé a dicső!

Mig élt, e nemzet rutul meglagadta, Miért is ölt hát gyászt miatta.

Az üdvözítőért könyje ne peregjen, Inkább saját romlásán keseregjen.

Önvád emészsze és gyötörje szívét, Hogy legjobb fiát számkiüzte innét.

Sirjon gyalázatának tudatában, Hogy nagy számára nincs hely e hazában.

Honunktól távol élt — a mi hazánk, Ő nélküle lelketlen test valánk.

S mi lélek nélkül tudtunk élni itt! Lelketlen ország, példád mit tanít?

Tanítod ifjad, hogy ne törjön nagyra, Mert egykoron majd népe kitagadja.

És ne legyen honát szeretni kedve, Nehogy bu bántsa majdan számkivetve!

Borulj le, nemzet, bűnbánón a porba, Hálálanságod bánd meg, könybe fulva.

És imádkozzá urához az égnek, Hálálanságodért ne sujtson téged.

Adja vezérül leghivebb fiát, Ki, bár számüzöd, — szeret, áld, imád!

Puligyi Lajos.

Föld a Kossuth szülőhelyéről.

Monokról Kossuth Lajos szülőhelyéről küldöttség megy majd a temetésre. Földet hoz magával annak a háznak udvaráról, mely házban Kossuth Lajos előszür látta meg a nap világát.

Husvét a szellem főünnepé.

Utánozhatlan harmoniában dobog fel ma a keresztény világ szíve és derült fényt sugárzóan ragyog fel szelleme. Az emberi szellem, mely a feltámadás örök győzelmi ünnepe nélkül a föld göröngyén, mintegy lelánczolva tűnődék, a feltámadott Jézus Krisztus által „a sötétség hatalmából kiragadtatván, általvitetett az ő országába“, az igazság országába.

Husvét, a kereszténység győzelmi ünnepe, a szellemnek főünnepé is, mely azt felemeli, buzdítja, hit, remény, bizalom és szeretettel tölti el, maga a Megváltó igéje: „És én, ha felmagasztaltatom a földről, mindent magamhoz vonzok“. Ez isteni ígéret Krisztus feltámadásában beteljesült. A mit a pogány világ bölcsészei, Plato, Seneca, Cicero s több mások oly epedve reméltek: „a halál legyőzését, a halhatatlanságot, egy boldog örök létet“ s a mit a pogány költészet oly hő várakozással megénekelt, azt Krisztus feltámadása, e legnagyobb világtény által keresztül vitte és biztosította. „A mint Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan megelevenítettek“.

E feltámadásunkat a természet megmegújulása, a husvét főünnepé nyilván hirdeti. Ez emel fel bennünket az örökkévalóságba s ez engedi, hogy benne még most a hit, remény és szeretet által örvendezzünk. Ez oka, forrása husvétünnepünknek.

Innen van, hogy „a hitetleneknek nincs valódi husvétjük, de reményük sincs, csakis kétségbeesésük van itt“ e földön. „A halhatatlanság reményétől megfosztva, — írja Mendelssohn bölcsész — az ember e csodateremtény, a legnyomorultabb állat e földön. S itt az anyagelvű bölcsésznek az anyag elenyészhetlenségéről szóló tana sem segít, legfőkébb a pokol létezésének elismerésére vezethet, mert — mint Paul J. is írja — nem a létezés, de örök boldogság után kívánczik az ember szelleme és szíve. Az emberi szellem és szív e vágyának hatalma elől sem az ó, sem az új pogány bölcsészet, sem a mai naturálisták bölcsészete maig nem tudott s nem is fog kitérni. A pogány ókor egész mithológiája egy örök boldogság utáni vágy kifejezése. E vonásokban pedig — mint Nicolas A. megjegyzi — az emberiség válásának története tűnik elénk. „Egy jobb világba való hit, ez egymaga is elég az észnek“, hogy a husvétot e „gondolat“ kifejezésével, vagyis a hitből eredő s általa indított erélyünk főünnepét ismerje el és magasztos jelvényei- és hangjaival az embert egészen áthatva isteni dolgokhoz emelje föl s szent öröme hangolja.

A mai naturálisták szerint „az ember akarata, tehát cselekvése is, csakis a véralkatnak folyománya, a minthogy maga az embernek egész erkölcsi hatásköre, csakis „a dajkának műve“, vagyis az anyagi neveletésnek a produktuma“. Az ember — mint ilyen — szenvedélyeinek természetes rabja, „ki szenvedélyeinek hódolva cselekszik a determinálisták alapján“, s nincs egyéb tenni valója: „csak tartsa meg a külső mázt, ügyességet, a mely a mai társadalomban oly nagy szerepet játszik s többnyire e néven fordul elő: „becsület“.

Hogy e szomorú szenszualizmus szolgálataiban már többen állanak s e naturalistáknak, mint a mai társadalom rákfenéje pusztít minden irányban, szabadon röviden mint e tan következményeire: a szociálisták és anarchisták bomba merényleteire, a naturalista hős öngyilkosokra, a szenvedélyek által meggyilkoltakra és a családi béke alapjának megfertőztetésére stb. hivatkoznom. Mert hát e tan szerint ezek nagy része a „véralkatnak ellenállhatlan következményei“ levén, „nem büntethető“ cselekményeket képeznek.

A világhírű Lamartin a legfényesebb állami polczokra jutott, „a fényben és nagyságban mindent talált, csak egyet nem,

megelégedettséget és midőn még szeretteit is elvesztette, a Szentföldre utazott“, a keresztény szellem, a kereszt dogmája, a megfeszített és feltámadott Istenember diadalának bölcsőjéhez. A naturalizmusnak és szülöttjeinek csak egyetlen orvossága van: azok gyökeres kiirtása s helyökbe a megelégedettséget mindenkorra biztosító keresztény szellemnek beoltása és beültetése.

Isten örök akarata szerint a keresztéről, a Golgotháról szétsugárzó szellem lett a megváltott új világ ama palládiuma, mely teremté a csodált világ hőseit, vértanúkat, a magasan ragyogó keresztény civilizációt, szülé a keresztény családokat és társadalmat és ezek világhírű hőseit és vezéreit.

Ezredéves történelmünk s hitlarczainkon a feltámadás győzelmi szelleme harsan át s hatalma térdre dönti... pórba a büszke főt s balzsamot hint e satnya törpe korba, a mint megzendül a hit, az alleluja szaván. E szellemben van földi és égi megelégedettségünk, mennyországunk is.

Legujabb.

Az országgyűlésen márczius 23-án rendkívül izgatottság uralkodott.

A ház előtt óriási tömeg tüntetett.

A rendőrség visszaverte a tüntetőket. Vágtátott mindenfelé.

A tömeggel valóságos összetűzésre került a dolog.

Számos elfogatás történt, köztük több hírlapíró is fogtatott.

Midőn erről Kaas Ivor báró értesült az újságírók élén, bement Hieronimuszhoz s elégtételt és szabadon bocsátást kért.

Hieronimusz kijelenti, hogy az elégtételt megadja, ha a büntelenség kiderül.

A szabadon bocsátást hirtelenében nem teheti, mert azt sem tudja: elfogtak-e valakit?

A házban a karzatok zsufolva voltak.

Bánffy ezen szavakkal nyitja meg a gyűlést: „Szomorúan kell bejelentenem, hogy Kossuth Lajos meghalt“.

E szavakra mindenki felált.

Ezután melegen emlékezett meg Kossuthról. Juszt Gyula néma esendben jellemzi Kossuth Lajos érdemeit, beadja a határozati javaslatát.

Hermann Ottó szintén külön javaslatot ad be.

Apponyi Albert gróf megragadó beszédben emlékszik meg Kossuthról.

Külön határozati javaslatot adott be, melynek szelleme a függetlenségi pártéval azonos, csak a törvénybe iktatást mellőzi.

Wekerle miniszterelnök Kossuthról szintén meleg szavakkal emlékezett meg.

Halála, ugymond a miniszterelnök, midnyájunkat kibékített, adjuk át nevét a történelemnek. Az elnök indítványát pártolja.

Ezután a szavazás következett.

A névszerinti szavazásnál Juszt Gyula indítványát 137 Apponyi Albert grófét 57 szótöbbséggel mellőzték.

Zászló a nemzeti színházon.

A képviselőház ülése alatt az ifjuság a ház elől a nemzeti színház elé vonult tüntetve, mivel a nemzeti színházon nem volt gyászlobogó.

A rendőrség a tüntelést nem tudta megakadályozni, azért lovas segítséget kért.

A kitűzetett gyászlobogó.

A rendőrség felszólítására Hieronimusz megadta az engedélyt, hogy a katonaság kivonuljon a nemzeti színház elé, hol 10,000 főnyi tömeg követeli a gyászlobogó kitűzését.

A katonaság kirukkolt és a helyzet igen fenyegetővé vált.

Ekkor jelentették Wekerlének, hogy vér fog folyni és a dolog összeütközésre kerül.

Wekerle azonnal visszarendelte a katonaságot és a gyászlobogót kitűzette.

Ezért Wekerlét megtámadták, hogy t. i. miért tűzette ki a zászlót és miért rendelte vissza a katonaságot.

Erre Wekerle azt felelte, hogy ha jelen van ő maga is a zászló kitűzését követelte volna.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Boldog ünnepeket.** A halhatatlanság nagy ünnepén lapunk olvasóinak boldog ünnepeket kívánunk!

— **Lapunk mai számához egy félív melléklet van csatolva.**

— **Meghívó.** A madéfalvi emlék-alapot kezelő szűkebbkörű bizottság folyó évi április hó 1-én délután 2 órától kezdődőleg Csik-Szeredában, a Romfeld-féle nagyteremben ülést tart, melyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívom. Csik-Szereda, 1894. évi márczius hó 24-én. Benedek István, elnök.

— **Adakozás a madéfalvi emlék-alap javára.** Ujabbán a következő adományokat vette kiadónak: Gy. Tölgyesről dr. Lázár János urtól a 203. számú gyűjtőív kíséretében 55 frt 60 krt. Ezen összeghez járultak: id. Török Antal 10 frttal; Hásszán Machmed 7 frttal; dr. Lázár János, Engel József 5—5 frttal; ifj. Török Antal 3 frt 50 krral; Smil Salamon 2 frt 10 krral; Korpos Ádám, Kun Vilmos, Lázár István 2—2 frttal; Kápdébó Vidor 1 frt 30 krral; id. Csató István, Miklós Antal, Balog Lajos, Bór Kristóf, Hásszán Szulejman, Mülháy Sándor, Stricskó József, Bogdánffy János, Lázár Manó, Bordeaux László, Ferenczi Albert, Brenner Adolf 1—1 frttal; Dániel Kristóf, Szekula Menyhért, ifj. Csató István, Csató Sándor 50—50 krral; Benedek András, Czink Ferencz, Karácson János, 30—30 krral; Gencsi János, Veszprémi Emil, Brassai János és Gyöngyösi János 20—20 krral. — **Liptó-Szentmiklósról:** Endes Antal m. kir. esendőrhadnagy urtól 6 frt 50 krt. Hozzájárultak: Endes Antal, Sándor István, Erdély Boldizsár 1—1 frttal, Bocher Ármin, Bohus Péter, Jeszenszky Géza, Kirchmajer Győző, Koncz Arnold, Krssák Árpád és Valaki 50—50 krral. Lapunk jelen számában ki van mutatva 62 frt 10 kr. Az eddigi gyűjtés összege 1723 frt 16 kr.

Füösszeg

1785 frt 26 kr.

Azaz: **Egyezerhatszáznyolcvanöt forint és 26 krajczár.**

Fogadják a nemes szívű adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünk.

— **Halálozások.** Csikmindszenti Czikó Ferencz vármegyénk magánjavainak nyug. érdemes pénztárnoka f. hó 23-án d. u. 3 óraker élete 85-ik évében elhalálozott. A gyászos esetről a család a következő jelentést adta ki: „Öz. Czikó Ferenczné szül. Rancz Borbála; leánya Czikó Mária és veje Becze Antallal, valamint a többi közeli és távolabbi rokonokkal szomorúan tudják a feledhetlen kedves jó férj, apa, após, nagyatyja és szép-apának csikmindszenti Czikó Ferencznek Csikvármegye magánjavai nyug. pénztárnokának f. márczius 23-án d. u. 3 óraker élete 85-ik és boldog házassága 41-ik évében, 3 heti súlyos szenvedés után végelgyengülésben történt szomorú elhunytát. A megboldogult kihült teteme márczius 25-én d. u. 4 óraker fog a mindszenti templom kerítésében örök nyugalomra helyeztetni; égbe szálló lelkeért pedig a szent mise-áldozat ugyan márczius 28-án mutatattik be az Égek Urának. A földön kiérdemelt örök világosság fényeskedjek neki! Csik-Mindszent, 1894. márczius 24. — **Tankó Ferencz** csikszentimrei birtokos, volt széki és megyei tiszviselő élete 74, özvegy-sége 7-ik évében végelgyengülés következtében 6 heti súlyos betegség után f. év márczius hó 22-én estéli fél 9 óraker meghalt. Temetése f. hó 24-én történt nagy részvét mellett. — **Özv. Dájbukát Jakabné** született Zárug Katalin élete 62-ik, özvegy-ségének 13-ik évében, 4 napi súlyos szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után folyó hó 19-én esti 10 óraker elhunyt. Földi részét folyó hó 21-én d. u. 3 óraker helyezték örök nyugalomra.

— **Véletlen halál.** Merza Gergely csikszeredai lakos folyó hó 19-én rokonai látogatására Csik-Karczfalvára utazott. Másnap, e hó 20-án szívszélhűdés érte, melynek következtében elhalálozott. Temetése f. hó 22-én történt nagy részvét mellett.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk mai számában mellékelve veszik olvasóink az „Ellenzék“ előfizetésére szükséges postautalványt.

— **Gazdasági együleti gyűlés.** A vármegyei gazdasági egyesület XII-ik évi rendes közgyűlését folyó év ápril hó 4-én délelőtt 10 óraker kezdődőleg a vármegyei ház kisebb termében tartja a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár jelentése az egyesület 1893. évi

működéséről. 3. Az 1893. évi számadások előterjesztése s a számvizsgáló bizottság véleménye alapján a felmentvény feletti határozat. 4. Az 1894. évi költségvetés megállapítása. 5. Barabás Béla előadása a legelőkről és legeltetésről. 6. Az állattenyésztési szakosztály megalakítása. 7. Egy igazgatói tag választása. 8. Indítványok. Községek és erkölcsi testületek, melyek az egyesületnek tagjai, az alapszabályok 10. §-ának c) pontja értelmében szavazatjogukat képviselőik által gyakorolhatják.

— Székely szobrász. Vármegyénk szülöttét, Köllő Miklóst, a kitünő képzettségű ifjú szobrászt ismét nagy kitüntetés érte, a mennyiben a szegediek tőle egyszerre két szobor tervét fogadták el s azok elkészítésével meg is bízták. Az egyik az új szegedi csatatéren felállítandó honvéd szobor, a másik a felvárosi templom elé tervezett Szentháromság-szobor. Az elsőnek költségei 11,500, a másodiknak költségei pedig 6000 forintban vannak megállapítva. Őszintén gratulálunk vármegyénk szülöttének ez újabb sikereihez!

— A csikszögödi gyógyfürdő jövője fölött is szebb hajnal fénye dereng, a mennyiben kiépítésére és berendezésére nagyszabású tervezetekkel foglalkozik az új tulajdonos. Ez irányban megindított buzgó fáradozása már előre is jelzi ama kényelmet, melyre a fürdőlátogatók már legközelebbi idényben számíthatnak. A tulajdonos a fürdőhöz vezető hidat tetemes költséggel újra építtette, most pedig a fürdő kiépítésén fáradozik. A terv szerint a fürdővizre majdnem medrének felső széléig lesz felemelve, hogy a fürdőzöre borzongást keltő eddigi medermélységet kiküszöbölje. A bazán két részre lesz osztva s mindenik részen 10–10 vetkező fülkével lesz ellátva. Különösen pedig a vendégek figyelmes ellátásáról szándékozik gondoskodni s e célból jó magyar konyhát állít be s élvezhető italok kiszolgáltatása mellett iparkodni fog a vendégek igényeit lehetőleg minden irányban kielégíteni. S hogy végül a kényelem „non plus ultrája” is elérhesse, gondoskodni fog a tulajdonos arról is, hogy az idény beálltával városunk s a fürdő között omnibusz-közlekedés álljon fenn, mely napjában négyszer fog a fürdőzökre rendelkezésre állani. Azt hisszük, hogy az ily módon tervbe vett beruházások által már is oly lépéseket tett a tulajdonos, mely őt bizonyára a jobb izlésű fürdőtulajdonosok körébe emeli; s midőn tervének megteremtéséhez sikert kívánunk, hisszük azt is, hogy ő is a fürdő látogatók osztatlan elismerésében és pártfogásában fog részesülni.

— Tüztöltő gyűlés. A székelyudvarhelyi önkéntes tüztöltő-egyesület évi rendes közgyűlését f. hó 11-én tartotta meg nagy érdeklődés mellett. Az egyesületnek volt a múlt évben 106 működő, 20 kötevezett és 2 fizetéses tagja, 4 tiszteletbeli főparancsnoka. A költségvetés 1242 forint fedezettel s ugyanannyi kiadással állapított meg. A választások a következő eredményvel ejtettek meg: tiszteletbeli főparancsnok Ugron János alispán, főparancsnok Koncz Ármán, alparancsnok Csillag József, titkár Pintér Sándor, pénztárnok Perszián József, szertárnok Szibián György, szivattusmesterek Budik László és Riemer Ede, segédtiszték Nagy Ferencz és Kassay Dezső, mérnök Wánki Kálmán, építész Kelemen György, orvosok Kassay Albert, Lengyel József, Ráczkői Sámuel orvostudorok.

A bukaresti magyar társulat.

A szomszédos Oláhország majdnem mindenik nagyobb forgalmu helyiségében vannak magyar, de nagyobbbrszét székely bevándorlottak, kik jobbrszint mint iparosok tartják fen magukat. A fővárosban, Bukarestben a magyar kivándorlók száma igen tekintélyes s ez természetes is, mert itt legkönnyebben biztosíthatják maguk számára a megélhetést. A bukaresti magyarság saját érdekei védelmezésére, a hazañas érzés ápolására „Bukaresti magyar társulat” czimén egyesületté tömörült, mely lankadatlan szorgalommal igyekszik a zászlójára írt célok megvalósítására.

Ezen társulat múlt évi működéséről a következőkben számolunk be:

Elnök volt: Ábrahám István, alelnök Fejes Dániel, titkár Csengeri Béla, jegyző Krecsák Albert, pénztárnok Szörnyű Mihály, könyvtárnok Páldeák Sámuel, ellenőr Király Sándor, gazda Vajda Mihály. Ezek mellett az ügyek vezetésében részt vett 8 rendes választmányi tag.

A múlt évben tartottak 2 közgyűlést és 18 választmányi ülést.

A temetkezési osztálynak volt 445. az olvasó osztálynak 56 tagja.

A társulat összes bevétele volt 24003 frank 95 cent. Kiadása 22702 frank 85 cent. Pénztári készlet 1301 frank 10 cent. A társulat összes vagyona 98,943 frank 10 cent.

A társulat tagjai a múlt évben 9 működvelői előadást rendeztek. Szinre kerültek: „Felbő Klári”, „A falu rossza”, „Az igmándi kispap” (két ízben), „A betyár kendője”, „A házasság politikája”, „Ágnes asszony”, „Szerelmi posta” és „A próbaházasság”. Megjegyezzük, hogy az egyik előadást a veszprémi tüzkarosultak javára rendezték, a mi szép jele a tagok hazafias érzületének.

A társulat könyvtára 889 műből áll 1005 kötetben. Az olvasó-egylet számára a következő lapok jártak: „Egyetértés”, „Magyar Hirlap”, „Pesti Hirlap”, „Ellenzék”, „Bolond Istók”, „Képes Folyóirat”, „Világkrónika”, „Brassó”, 1848–49-iki „Történelmi Lapok”, egy olág ujság és az „Univerzum” „Csiki Lapok”.

A társulat temetkezési osztályának tagjai közül elhalt 24, ezek temetésére kifizetett 3650 frank.

Mikor a társulat buzgó működését a legnagyobb készséggel elismerjük, kívánjuk, hogy továbbra is haladjon a megkezdett uton és mutassa meg az oláhoknak, hogy mikép lehet valamely állam törvényeinek tiszteletben tartása mellett a hazafias érzést is ápolni, a nélkül, hogy e kettő egymással összeütközésbe jöjné.

Bs.

Szerkesztői üzenetek.

E. M. urnak Gy. Alfalu. Az aktuális tanügyi kérdésekkel eddig is mindig szívesen foglalkoztunk és jövőben is helyet adunk minden olyan dolognak, a mely akár a tanügyi, akár pedig a tanítás érdekait van hivatva előmozdítani. Ilyen általános jellegű elmefuttatás közlését azonban lapunk szűk tere nem engedi meg még azon esetre sem, ha oly szepen van is írva, mint az öné. Küldje be valamelyik tanügyi lapnak, ott talán közölni fogják. A kézirat a kiadói hivatalban rendelkezésére áll. Egyéb dolgokkal szívesen látjuk, a honnan ez kitélt, kitélik onnan más is.

NYILTTÉB.*)

Nyilatkozat.

Alulírottak kinyilatkoztatjuk, hogy a Balási Lajos és Balló Gábor urak között felmerült becsületbeli ügy a mai napon a lovagiasság szabályainak megfelelően elintéztetett.

Csik-Szereda, 1894. március 23-án.

Dudutz Károly.
Nyíri Dénes.

Gergely Andor.
Szepes Elek.

*) E rovat alatt megjelentekért semmi felelősség nem vállal a Szerk.

Lóheremag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Komócsinfűmag

40 kilós zsákokban, mindkettő államilag ólomzárva.

Répmag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bárminő mennyiségű.

Kapható

Gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalomban,

4-5

u. p. Koczka.

A Brassói Portland-Czement Gyár
Brassó (Erdély) ajánlja legkitünőbb

Portland-

Czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Csik-Szeredában kapható:

ALBERT BALÁZS urnál.

6-30

MC CORMICK

fűkaszaló- és aratógépek a legjobbak a világon.

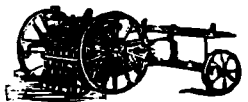
— KITÜNTETVE MINDEN KIÁLLÍTÁSON. —

Petroleum-motorok, gőz- és járgány cséplőgépek, ekék, boronák, rosták, triurók, sorvető-gépek, kézi vetőgépek, kukorica-morzsolók, szecska- és répavágók, daráló-gépek, malmok, úgy mint mindenféle gépek, szerszámok és eszközök a gazdaság számára legjobban és legolcsóbban kapható:

MÜLLER és WEISZ-nál

BUDAPEST, VÁCZI KÖRUT 76.

a nyugati pályaudvar közelében.

Az első magyar sörfőzde-részvénytársulat Kőbányán

ajánlja a brassói raktárán mindig készletben levő

MÁRCZIUSI SÖRÖKET

elismert kitünő minőségben, hordókban 25 és 50 literenkint eredeti áron, de kiváltképen az ugyanitt a legújabb üvegtöltőgépek szénsav nyomással eszközölt töltéseket

PALACZK-SÖRÖKBEN

Sűrűs üvegek cserébe elfogadtatnak. Csomagolás a hozzájuk küldendő vagy általam adandó ládákban az eredeti árban 50 litertől kezdve pontosan elintéztetik.

4-25

KASZIK ANTAL,
a kőbányai I-ső magyar sörfőzde-részvénytársulat képviselője
Brassóban.

Levelek és táviratok Kaszik Antal Brassóban czim alatt kéretnek.

J e l e n t é a

a cskmegyei közkórháznak 1893-ik évre vonatkozó működéséről.

Az 1892-ik év végével maradt 27, (20 férfi, 7 nő). 1893-ban felvétetett 420, (279 férfi, 141 nő). Gyógykezelés alatt állott tehát összesen 447, (299 férfi, 148 nő). Ezek közül gyógyultan elbocsátott 380, (257 férfi, 123 nő). Javultán 32, (19 férfi, 13 nő). Gyógyulatlanul 1 férfi, ki lábán szenvedén összezsuztatást, a szükségessé vált műtétele nem egyezett bele.

Meghalt 17, (11 férfi, 6 nő) s így az az összes fogyatékt tett 430-at (288 férfi, 142 nő). A halálzási arány ez évben 3.95% tett ki.

A kór alakokat illetőleg legtöbb volt bñjakóros: 172. (97 férfi, 75 nő). Azután belbeteg 151, (110 férfi, 41 nő). Sebészeti beteg volt 90, (72 férfi, 18 nő). Szemészeti beteg 16, (8 férfi, 8 nő). A belgyógyászati betegek között legtöbb volt gyomorhurutos: 19, (15 férfi, 4 nő), azután izomcsuzos 18, (14 férfi, 4 nő). Váltólázias volt 11, (8 férfi, 3 nő). Kűhös 9, (7 férfi, 2 nő). Voltak még aránylag nagyobb számmal mellhártyalobos esetek 9, (7 férfi, 2 nő). Tűdűgümökóros 7, (3 férfi, 4 nő). A sebészeti esetek között legtöbb volt zuzott seb: 8, (7 férfi, 1 nő). Azon kívül fagyási üszög 7, (7 férfi). Szemcsés köthártyalob összesen csak 10 (6 férfi, 4 nő) ápolatott.

A 430 fogyatékt összesen 10828 napot vett igénybe. Esik tehát átlag egy betegre 25 ápolási nap. Külön véve a betegségek neveit: a 147 belbeteg ápolatott összesen 1739 napig, tehát egy beteg 11.9 napig. A 86 sebészeti beteg ápolatott 2231 napig, melyből jut egyre 26.8 nap. A 16 szembeteg 300 napig ápolatván, jut egyre 18.7 nap. Volt összesen 179 bñjakóros beteg, kik 6588 napig gyógykezeltettek, vagyis egy beteg 34 napig. Összesen végeztetett 27 féle nagyobb műtétel 63 esetben. Ezek közül 28 esetben 16 féle nagyobb műtétel volt, a többi 25 esetben 11 féle kisebb műtétel végeztetett.

Az 1892-iki betegforgalommal összehasonlítva az 1893-ikét, a következő adatokat kapjuk: 1892-ben gyógykezeltetett összesen 461, 1893-ban pedig 447 beteg, a különbség 14 tesz ki.

A kórház 40 ágyra van berendezve, de szükség esetén is lehet benne 60 beteget is helyezni. Csik-Szereda, 1894. márczius 17-én.

Dr. Molnár Károly,
kórházi orvos.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

Némely hasznos állatokról.

I.

Az „Ellenzék“ egyik közelebbi számában dr. Futz Géza műegyetemi tanár felhívja az „állatvédő egyesület“ figyelmét, hogy ne csak a házi-, hanem más állatok védelméről is gondoskodjék; ismeresse meg ezeket lapok vagy felolvasások után, mutassa ki hasznos voltukat; hívja fel a tanítókat, hogy a gyermekek már az elemi iskolában tanulja azokat értékeik szerint megismerni és védelmezni.

Ebből folyólag — miután becses lapja a gazdaközönség érdekeit is szolgálja — azt hiszem nem végzek fölösleges munkát, ha néhány állatot, különösen azok hasznos voltát röviden megismertetem a néppel.

Nyári estéken, vagy korán reggel, igen gyakran látjuk, hogy a denevér ide-oda csapong, az ereszt sodorja, merész kanyarulatokkal száll a föld felé és onnan fel. Mind azon emberek, kik nem ismeretesek ezen állat életmódjával, rendszeren valami boszorkányos állatnak tartják, félnek is tőle, nehogy a hajukba kapaszkodják. Pedig ez a mi denevérünk egy igen-igen ártatlan állatka, nem azért röpked, hogy valakinek a vérét megazivja, hanem azért, hogy a levegőben repülő bogarakat elfogja és megegye. Repülését a melső és hátsó végtagja között lévő bőrnemű hártáival eszközli s ezért bőrmadárnak is nevezik. Teste az egéréhez hasonlít s a nép azt hiszi, hogy a 7 esztendőig egerből lesz. Ezen hiedelmük azonban téves, mert a denevér épen úgy szaporodik, mint a többi emlősállatok; eleven fiakat szül és azokat szoptatja. Fiait nehogy valami veszély érje, még vadászat alkalmával is magával viszi. Kicsinyei édes anyjok kebelére kapaszkodva, mindig szopnak. Szürkületkor és hajnalban járván tápláléka után, szemei igen élesek, de még tökéletesebbek az ő fülei, mert a repülő bogár dongását már messziről meghallja és utána iramodik. A nappalt faódkban, tornyokban, pincékben, régi épületekben tölti el; ekkor alszik. Ha a denevért alvása közben meglátjuk, egészen elcsudálkozunk az ő helyzetén. A hátsó lábokon lévő éles karmokkal a falba kapaszkodik és fejével lefelé csüng a levegőbe, szárnyaival pedig testét betakarja. Ezen furcsa helyzetben való al-

vásnak is megvan a maga oka. A hátsó lábai gyengék, fekvő helyzetből nem tudna veszély idején gyorsan felemelkedni. Hogy a denevért néha a kényben is találták, szegény ártatlan állatra ráfogták, hogy oda szalonna enni jár. Ez azonban nem igaz, mert ő szalonnát soha sem eszik, csak bogarakat s télen midőn eledelt nem kap, alszik. Kárt tehát semmiben sem tesz, hanem a bogarak pusztítása által hasznot hajt, azért pajkosságból megölni, vagy üldözni nem szabad. Nagyon hibáznak azon emberek, kik babonásságból vagy tudatlanságból az ajtóra vagy kapura szegezve, lelketlenül kinnözzák.

Ha nyári napnak alkonyulatánál kertjeinkben vagy erdőségeken oly időben járunk, midőn a szél nem üzi virgoncz játékaikat, a száraz levelek között igen gyakran valami zörejt hallunk. E zörejt okozója legtöbbször a tuskés disznó.

Disznónak neveztek azért, mert fejének és ormánykájának alkotásában a disznóhoz hasonlít, sőt még törzse is olyan zömök, mint a disznóé. Nevezetes, hogy ezen állatka testének felső része, a homloktól a fark tövéig, sőt még az oldala is hegyes tüskékkel van fedve. Mi célja lehet ennek a tüskés ruhának? Nem egyéb, mint saját védelme, mert megtámadtatás esetén gomolyba húzódik össze, a tüskék az egész testet körülveszik s ily állapotban más állatok nem igen merik megfogni. A kutya azért rendkívül haragszik rá, de a ravas róka még tüskéin is kifog. Ha egyre ráakad, addig hömpölygeti, míg valami vízbe bele dobja s akkor a fejét kénytelen kidugni, és abban a pillanatban összeroppantja s a belső részét, mint a dinnyét a héjából kirágja. A tüskés disznó a nappalt sövények, sűrű bokrok között falevelekkel kibérelt gödörben tölti. A lakásához szükséges leveleket igen elmés módon gyűjti. Hol sok száraz falevél van, hátára fekszik, hengergözni kezd, a falevelek tüskéire felszuródnak s mint egy megrakott szénásszekér, úgy ballag hazafelé.

Szürkületkor elhagyja vaczkát, körülnez, szaglás, szimatol, gyorsan futkos ide-oda, mintha keresne valamit. Igen, ő csakugyan keres is bogarakat, sáskákat, tüsköket, csigákat, egereket, mert ezek képezik az ő vacsoráját. Még a mérges kigyó harapása sem árt neki, ezeket is megeszi. Télen, midőn eledelt nem kap, alszik.

A tüskés disznó tehát az említett kártékony állatok elpusztítása által sok hasznot hajt az embernek; üldözni és pusztítani nem szabad.

C S A R N O K.

A hülvő és annak keservei.

— Humoreszk. —

Amerika még nem is állott akkor, a mikor a reklám dobján már nagy hangokat vertek bizonyos dolgoknak világgá való híresztelése és terjesztése végett. Az első reklámhős kétségkívül annak a bizonyos lencsének a szakácsa volt, a melyért Ezsau minden gondolkodás nélkül eladta örökségének az öt megillető részét. Mert hát állítólag annak a bizonyos tál lencsének olyan valami rendkívüli különös ize volt, hogy mint tetszik tudni, híret a régi reklám adatok nyomán még ma is emlegetik a perben és azon kívül álló ügyfelek.

A lencse tehát divatba jött. Sőt az asszonyok azóta főzik elűszeretettel olyan sűrűn hetenkint a mióta a százesztendő s jövendőmondó könyvbe ezeltört kétszázhusz esztendővel az állott légyen, hogy: „az lencsét enni álomban élősnek másnap keserűség; ébren lévőknek szépséget fog okozványozni.“

Sokszor törtem a fejemet azon, hogy ezeltört ezer esztendővel, a mikor még ujságok nem léteztek, hogyan is csinálták a reklámot? Kutattam régi könyvekben és kétféle korszakra akadtam. Egyikben, a legrégebben a reklám ki volt zárva, mert pld. minden orvosnak kötelessége volt a saját halottjának temetésére elmenni, kivéve, ha a meghalt öngyilkosságot követett el, a mi pedig igen ritkán fordult elő, mert a bíróságoknál peres ügyekben a közvetlen szóbeliség volt gyakorlatban és egy hat forintos perben nem hatványozódhattak fel a költségek a hatodik hatványra.

A reklámhajsza sok mulatságos dolognak lett már a megszülemelője. Az ügyes reklámcsináláshoz kétségkívül nagy szellemesség szükséges. A leleményesség maga még nem elég a reklámhoz; ha a kifundált bunczutságban nincs szellem, nem is lesz annak hasznos eredménye.

A felső vidék egyik tót falujába egyszer egy komediás-csapat érkezett. Volt nagy konsternálás a falu másik végén mutatványozó művészcsapat tagjai között, hogy hát most meg már hogy élhessenek meg, mikor épen konkurrencziájuk akadt. A lakosság bizony mind a két „valódi August“ és „levegő király“ iránt hideg maradt. Láttak ok már ilyeneket nem egyszer. Hanem eleven emberevőt még csakugyan nem láttak.

Más nap nagy plakátok hirdették, hogy a község lakosságának óhaja iránti határtalanul ki-mondhatatlan tiszteletből sikerült a felső kisszög-utca terén levő megázás nélküli tűzmentesített hippodrom főigazgatójának egy valódi emberevőt szerezni irtózatosságot árán és ezt az élő emberevőt csak csekély 10 kr bemeneti díj mellett még a gyerekek is megláthatják és megtapogathatják.

Hogy pedig a vadember eredetiségében senki se kételkedjék, annak, a ki a vadember által megenni hagyja magát, 100 forintot fizet a művészeti igazgató ur.

Más nap csak úgy csődült a nép a nagy ritkaságot megnézni.

A publikum előtt minden fél órában körülvezették a lánczravert csodát, a kivel alig bírt elbánni az a három markos legény, a ki tartotta, mert mindig a közönség közé akart kirohanni, hogy valakit felfaljon.

A ki már életében látott vadembert, az sem kételkedhetett, hogy igazi az, kit az igazgató ur oly nagy áldozatok mellett hozatott el valamelyik megvadult ország legbelsőbb belsejéből. A szegény „Augustnak“ borzasztó maszkja volt. Bajszatlan képén a fekete subiczk csak úgy fénylett. Szemeit annyira forgatta jobbra, balra, hogy csak a fehérje látszott, és e mellett folyton összeverdeste a fogait s érthetetlen idegen szavakat hallatva, közben akkorákat ordított, hogy a szomszéd faluban is meghallották.

A falu alsó végén táborozó művészvilág tagjai kétségbe voltak esve, hogy így lefőzték őket kollégáik. Tehát készültek a bosszúra. Kitudták, hogy Gubicza Jankó kanalas a legbátrabb ember a faluban és ez előtt leleplezték a vadember történetét, alkalmat adván neki könnyű szerrel 100 forinthez és dicsőséghez jutni. Gubicza Jankó ama ellenvetésére, hogy hátha még is vad az az August és őt komolyan megenné, az igazgató kárpótlásul a maga zsebéből szintén 100 frtot ígért kifizetni Gubiczának.

A hirre és pénzre vágyódó kanalas atyafi más nap csakugyan jelentkezett, hogy hát biz ő megeteti magát csak legyen, a kinek gyomra van hozzá, mert ő tudja, hogy az egész vadember csak amolyan svindli.

A reklámos kritikust próbára tették.

De a bátor August sokkal bátrabb volt ám Gubicza Jankónál, mert mikor nekiszabadították, mint valami megőrült fenevad ugrott rá a Jankóra és azon kezdte, hogy leharapta a jobbik fülét... Jankó elkezdett ordítani és segítségért kiabált. Hála Istennek nagy nehezen kiszabadították, mert a szegény August még csakugyan elrontotta volna a gyomrát a Jankó másik fülével.

Az ügyes reklám tehát meghozta a maga jó jövedelmét.

Hogy vannak keserves reklámok is az kétségtelen.

Egy egész ismeretlen szabónál, a kit egyik barátom ajánlott nekem, ruhát csináltattam. Kétszer is visszaadtam, hogy igazítsa meg, de már harmadszor — soha sem hozta vissza, pedig az árát előre kifizettem. Bepereltem, megexekváltattam, de nem vehettem meg rajta semmit. Megesküdtem, hogy megboszulom magam. Vettem szöveget és elmentem hozzá, hogy abból kabátot csináljon. Először ezt is haza hozta, de nem adtam vissza; viselem még ma is, bár folyton könyörög, hogy megigazítsa, mivel annyira elfuserálta. Ugy nézek ki a kabátban, mintha az egyik nagyhasu öreg apámról maradt volna rám. Az egész környezetben már minden ember tudja, hogy ki a szabóm és örizkednek tőle. Tegnap a feleségét küldte hozzám és két gyermekét, a kik egy selyembelésű vadonat új kabátot nyújtottak át nekem ünnepélyesen, kérve, hogy a másikat adjam vissza. Dehogy adom; mindaddig — mondtam a gyermekeknek — míg apátok más becsületes mesterségre nem adja magát, ezt a kabátot le nem vetem.

Sz. 336—1894.

krj.

Hirdetmény.

Alattírt előljáróság ezennel közhírré teszi, hogy Csik-Karczfalva község major-sági javainak bérbeadása folyó évi április hó 10-én délelőtti 9 órakor fog ezen község hivatalos házában megtörténni.

A részletes feltételek az előljáróság hivatalos helyiségében betekintheők.

Cs.-Karczfalván, 1894. márczius 17-én.

KOVÁCS JÁNOS, **GIDRÓ IGNÁCZ,**
körjegyző. 1-2 bíró.

285. szám.
á. 1894.

Hirdetmény.

A közúti kerületi kir. felügyelő ur az 1894. évi február hó 6-án kelt 57. számú rendeletével a héjjasfalva-gyimesi államut 109—113. és 129—131. szakaszán 2010. fm. korlátfa felállítását 1165 frt 2 kr és a 113—114. km. szakaszon lévő 76. sz. át-eresz újra építését 766 frt 2 kr. összesen 1931 frt 82 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi április hó 2-ik napjának d. e. 10 órája a csikvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenyfolytatás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a rendes feltételekben előírt 5%-nyi bűnatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponkint megtekintheők.

Kelt Csik-Szeredán, 1894. márcz. 19-én.

A csikmegyei m. kir. építészeti hivatal.

Sz. 3920—1893.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gyergyószentmiklósi Hiteletintézet végrehajtónak íj. Bege Györgyné végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíróság) területén lévő a Gyergyó-Ditró község határán fekvő, a ditrói 110. tjbve 1—16. rsz., 1273. tjbve 1. rsz., 1336. tjbve 1—2. rsz. 1707. tjbve 1. rsz., 1709. tjbve 1—3. rsz., 2559. tjbve 1—4. rsz., 2560. és 2562. tjbveben 1. és 2. rsz. a ingatlanokra az árverést 368 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi április hó 17-ik napján délelőtti 9 órakor Ditró község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt övdékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bűnatpénzzel a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1894. évi január hó 8-ik napján.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Köllő Ignác
kir. aljbiró.

GRAEPEL HU GÓ
GÉP-ES ROSTALEMEZ-GYÁR MALOMÉPÍTÉSZET
MARSHALL, SONS & Co Limited
VEZERÜGYNÖKE.

BUDAPEST. V., KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 46.
Arjegyzékek kívánatra bérmentve.

*Kitűnő gépek
Jutányos árak
Kedvező feltételek.*

*Kitűnő gépek
Jutányos árak
Kedvező feltételek.*

UTTI MOZGONY.
FEKŐ SZÉGE.
COMPOUND FEKŐ MOZGONY.
MARSHALL FÉB GŐZCSEPLŐESZLEI.
COMPOUND FEKŐ MOZGONY.
MARSHALL FÉB GŐZMOZGONY.
MARRIS, VE GREGOR & CO
ARATÓ ÉS SZÁLLÓ GÉPEL.

A COGNAC-IPAR Részvénytársaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

gyárára és gyarmányaira vonatkozólag a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegykisérleti állomás.
(Földmívelési m. kir. miniszterium).
Sz. 1437.
192. — Az orsz. m. kir. kémiai intézet és központ vegykisérleti állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a Cognac-IPar részvénytársaság coenaegyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készlethül f hó 21. napján hivatalosan vett (ötfele) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatt.

Budapest, 1892. október hó 28-án.
Az igazgató helyett: **TOTH s. k.**

Kapható:
Csik-Szeredában . . . Nagy Gyulánál.
Gyergyó-Szentmiklóson . . . Keresztes Gerőnél.
Gyergyó-Ditróban . . . Lukács Martonnál.
Gy.-Tölgyesen Róth Albert gyógyszerésznél.